LÄS & SKRIV

4/2026

En tidning från Dyslexiförbundet och Skrivknuten | ÅRGÅNG 28

Marie Trapp tilldelas Dyslexipriset 2026

sid 5-6

Tema: Dyslexi har inga språkgränser ..... **sid 10–13**

Porträttet: Vladimir Oravsky ..... **sid 14–15**

Vi har träffat nya läsambassadören Gift Blessing ..... **sid 17**

Foto: Sara Friberg Kungl.Hovstaterna

Prins Carl Philip
Dyslexiförbundets beskyddare

Innehåll
Först & främst sid 3

Dyslexipriset
Reportage från prisutdelningen sid 4-5
Intervju med Marie Trapp sid 6
Intervjuer med de nominerade sid 8

Tema: Dyslexi har inga språkgränser
Dyslexi i Norden:
Vi inspireras av varandra sid 10-11
Rapport från EDA:s konferens i Gdansk sid 12-13

Porträttet
Vladimir Oravsky sid 14-15
Läsambassadören Gift Blessing sid 17
Nyhetsnotiser sid 16 och 18
Tobbes hörna sid 20
Fråga Skrivknuten sid 21
Förbundssidor sid 22–23

Omslagsfoto på Prins Carl Philip och Marie Trapp: Jonas Borg

Redaktionen
Tidningen ges ut av Dyslexiförbundet

Org nr. 857204-1930
Adress: Barnängsgatan 22, 116 48 Stockholm. 08-665 17 00
E-post: forbundet@dyslexi.org
Redaktionen: Marja Beckman. E-post marja.beckman@dyslexi.org redaktion@dyslexi.org
Ansvarig utgivare: Torbjörn Lundgren
Antal utgåvor: 4/år
Upplaga: 10 000 ex.
Redaktionsråd: Torbjörn Lundgren, Marja Beckman, Sara Rydin, Fredrik Skölfman, Rio Hellgren, Elisabet Wallin, Anna-Maria Ahlén och Inger Rålenius.
Tryck: Bold Printing Mitt, Sundsvall
Annonser: Fredrik Skölfman 076-145 09 77 annonser@dyslexi.org
Produktion: Marie Göransson 070-258 45 38 marie.goransson@dyslexi.org

Miljöcertifierade: Enligt ISO14001. Cert nr. 1410718 ISSN: 1104-8808
Nästa nummer: Vecka 9/10 2027
Insänt material: Hör gärna av dig till redaktionen med synpunkter och debattinlägg.
Redaktionen ansvarar inte för insänt och ej beställt material.
Medlemmar kan lyssna på Läs & Skriv via medlem.dyslexi.org.
Prenumeration: 315 kr/år. Rabatter för flera tidningar. Beställ på förbundskansliet 08-6651700.
Prenumerationsärenden forbundet@dyslexi.org Vid utebliven tidning, adressändring mm, kontakta förbundskansliet 08-665 17 00.

När rätt stöd blir en självklarhet

Att få dela ut Dyslexipriset på slottet i oktober är en högtidlig stund. Men för mig handlar priset om något som sträcker sig långt utanför själva ceremonin: att uppmärksamma människor och organisationer som gör verklig skillnad för andra.

Vi talar ofta om att alla ska kunna förstå och bli förstådda. Ändå är stödet inte alltid självklart för den som behöver det. För mig är utgångspunkten enkel: rätt stöd ska inte vara något man måste kämpa för eller ens behöva be om. Det ska finnas där – genom skolan, vidare studier och arbetslivet.

Det är därför Dyslexipriset behövs. Bakom varje insats som uppmärksammas finns människor som ser möjligheter, hittar lösningar och bidrar till att fler kan delta på sina villkor. De visar att förändring inte bara är en ambition eller en formulering i ett dokument. Den blir verklig när någon tar ansvar och gör något.

Behovet av det arbetet försvinner inte. Tvärtom står skolan inför nya krav, och elever behöver få det stöd de behöver för att kunna utvecklas. Samtidigt går tekniken framåt i snabb takt. Nya verktyg kan öppna dörrar, men tekniken gör bara skillnad om människor också får tillgång till den och möjlighet att använda den.

Målet måste vara att tillgänglighet blir så självklar att ingen ska behöva känna sig annorlunda för att få det stöd som fungerar. Inkludering och självförtroende måste stå i centrum. Det handlar inte bara om att klara skolarbetet eller ta sig igenom en utbildning. Det handlar också om att få upptäcka sin egen förmåga och våga tro på framtiden.

Därför vill jag att Dyslexipriset ska fortsätta att lyfta dem som driver utvecklingen framåt – och inspirera fler att göra detsamma. Vi behöver också fler förebilder. Unga människor med dyslexi och dyskalkyli ska kunna se företagare, innovatörer och andra personer som visar vad som är möjligt. Att få tänka ”kan de, så kan jag” kan betyda mer än vi anar.

Som grundare hoppas jag att priset ska bidra till att fler vågar prata öppet om dyslexi och dyskalkyli, och att fler ser människors möjligheter i stället för deras begränsningar. Vi behöver fortsätta flytta fokus från vad som är svårt till vad som blir möjligt med rätt förutsättningar.

Priset kan inte ensamt förändra allt. Men det kan synliggöra det goda arbetet, skapa samtal och påminna oss om att utveckling kräver människor som tar initiativ. För mig är det den viktigaste betydelsen av Dyslexipriset: att uppmärksamhet blir till inspiration – och inspiration till handling.
För rätt stöd ska inte vara ett undantag. Det ska vara en självklarhet.

Anders Abrahamsson
Förbundsordförande
anders.abrahamsson@dyslexi.org

Foto: Zoe Westrup

Foto: Marja Beckman

Torbjörn Lundgren, Christina Hellman, Elisabet Reslegård och Patrik Hadenius.

Dyslexiveckan blickade bakåt och framåt

Två steg framåt – ett tillbaka? Dyslexi då, nu och i morgon. Det var temat för Dyslexiveckan 2026, och den uppmärksammades med föreläsningar, informationsbord och panelsamtal på olika håll i landet.

Måndagen den 5 oktober inleddes Dyslexiveckan 2026 med ett numera traditionsenligt panelsamtal på det vackra museet Prins Eugens Waldemarsudde. Samtalet var uppbyggt i tre delar enligt årets tema Två steg framåt – ett tillbaka? Dyslexi då, nu och i morgon.

I den första delen gjorde Torbjörn Lundgren (tidigare pristagare av Dyslexipriset), Christina Hellman (Svenska Dyslexiföreningen) och Elisabet Reslegård (Läsrörelsen) en tillbakablick. Torbjörn Lundgren berättade om när Dyslexiförbundet FMLS (Förbundet mot läs- och skrivsvårigheter) grundades av några folkhögskolestudenter 1979.

När moderatorn Patrik Hadenius frågade efter "en fyr i mörkret" lyfte Torbjörn Lundgren året 1990, då Socialstyrelsen godkände Dyslexiförbundet som en handikapporganisation (numera funktionsrättsorganisation).

– Det viktigaste var att dumstämpeln försvann, sa Elisabet Reslegård, kampanjledare för den stora Dyslexikampanjen som pågick 1996–1998.

Nästa panel talade om dyslexirörelsen i nutid.

– Vi har bättre kunskap om dyslexi idag, men sämre resurser, konstaterade Mats Myrberg, professor emeritus i specialpedagogik.

I denna panel fanns tre personer som själva har dyslexi. Simon Sjöholm är idag hjälpmedelsexpert på företaget Itakt.

– Jag överlevde i skolan tack vare muntliga prov, sa han, och tillade också att hans mamma alltid fanns där och stred för hans rättigheter.

Klara Dryselius pluggar till mellanstadielärare och är engagerad i Dyslexiförbundets nya ungdomssektion. Även hon blir uppmuntrad av sina föräldrar, men det händer att hon möter människor som ifrågasätter hennes studieambitioner och tror att hon klarar mindre på grund av dyslexin.

Den fjärde panelmedlemmen var Ingegerd Råman, som har svår dyslexi och är framgångsrik formgivare inom glas och keramik. Till skillnad från Simon och Klara fick hon ingen stöttning hemifrån, men hon hade en lärare som såg henne.
– Mina föräldrar blev nog rädda av mina svårigheter, men jag har ändå känt det som en tillgång att jag är annorlunda, sa Ingegerd Råman som tror att hon delvis kan tacka dyslexin för att hon hittade sitt eget "rum" i form av konsten.

Den tredje delen av samtalet blickade framåt.

– Stor vikt vid evidensbaserad forskning är ett steg framåt, men när man drar tillbaka assisterande teknik för elever som verkligen behöver det går vi ett steg tillbaka, sa logopeden och forskaren Martina Hedenius.

Rebecca Nobel är teamledare för Neurodiversity Center of Excellence på företaget EY Sverige och har själv dyslexi. Företaget EY såg att de behövde kompetenserna som neurodivergenta har.

– Vi driver inte centret av välgörenhet eller för att vara snälla, sa Rebecca Nobel.

Hela samtalet går att se i efterhand på dyslexi.org.

Text: Marja Beckman

Foto: Jonas Borg

Det är lika trevligt varje gång att dela ut Dyslexipriset, tycker Prins Carl Philip som själv har dyslexi och har delat ut Dyslexipriset sedan 2022. Från vänster: Patrik Åhman, Prins Carl Philip, Marie Trapp och Jennifer Moudi Granberg.

“Underbart med eldsjälar”

Ute var det regn och rusk, men inne på det anrika Bernadottebiblioteket rådde värme och enighet: Människor med dyslexi och annan neurodiversitet ska få samma förutsättningar som alla andra!

Under prisceremonin berörde samtalen både årets tema “Två steg fram, ett steg tillbaka” och olika erfarenheter av att ha dyslexi och av att läsa på sitt sätt.

Dyslexiförbundets ordförande Anders Abrahamsson grundade Dyslexipriset för elva år sedan. Han talade bland annat om alla framgångar som ägt rum sedan han själv gick i skolan, men också om oron för politiska beslut som riskerar att backa utvecklingen med flera år.

– När jag gick i skolan fick jag sitta i OBS-klass. Nu pratas det återigen om att sätta elever med svårigheter i mindre grupper. Jag menar att vi behöver vara mer inkluderande, sa Anders Abrahamsson.

Efter skolan blev Anders entreprenör och grundade företaget Svensk Talteknologi, som idag är en del av Everway. Han berättade att hans fru ofta har hjälpt honom och kollat stavningen i hans offerter.

– Det är viktigt att ha människor runt sig, och det är underbart med eldsjälar, sa Anders Abrahamsson.

De tre personer som gick till final i Dyslexipriset 2026 är alla just eldsjälar, tre lärare som på olika sätt engagerat sig och sett elever med särskilda utmaningar. Specialläraren och förstelärare Marie Trapp från Nyköping är årets pristagare. Även de två andra nominerade, Jennifer Moudi Granberg och Patrik Åhman, var inbjudna till slottet.

När Prins Carl Philip gick upp på scenen frågade moderatorn Patrik Hadenius om prinsen hade någon hjälpande hand. Prinsen svarade:
– Ja, jag får också hjälp av min fru, men även av andra.
Prinsen tillade:
– Ju mer man gör något, desto bättre blir man på det, men det tar inte bort grundbulten.

Prins Carl Philip sa också att AI:n har varit till stor hjälp för honom.

När sedan priset delades ut sa prinsen att det är lika trevligt varje gång att dela ut Dyslexipriset.

Läs intervjuer med Marie Trapp, Patrik Åhman och Jennifer Moudi Granberg på sidorna 6 och 8!

Text: Marja Beckman
Foto: Jonas Borg

Juryn delade med sig av varsitt boktips. Vår kanslichef Helene Kindstedt tipsade om “Det är mycket man inte måste” av Tomas Sjödin.

Ludwig Gothenfors från Dyslexiförbundets nystartade ungdomssektion hade rest från Gotland för att delta i prisceremonin.

Klara Dryselius var med och startade Dyslexiförbundets nya ungdomssektion.

Jurymedlemmen Elisabet Reslegård från Läsrörelsen tipsade om tegelstenen Blonde av Joyce Carol Oates. Den går ju att läsa med öronen, även om det tar tid, sa hon. Patrik Hadenius till vänster.

Popkören bidrog med musikalisk underhållning.

Bilden visar representanter från Finlands dyslexirörelse, som var inbjudna till prisutdelningen. Se mer på sidan 10-11!

trugs
teach reading using games

Engelska kortspel för lästräning

Trugs lässpel gör mängdträning både rolig och effektiv

Trugs röd: 15 kortspel, 375 ordkort i läsnivå 1–5
Trugs grön: 15 kortspel, 375 ordkort i läsnivå 6–10
Trugs gul: 15 kortspel, 375 ordkort i läsnivå 11–15
Trugs Tricky Words 1 & 2: 132 kort med högfrekventa ord
Trugs Stage 0: engelska bokstäver och bokstavskombinationer

Kort från Trugs röd och grön

Läs mer om engelska trugs på
ordaf.se

Nyheter som är lättare att läsa!

- Korta meningar, enkla ord
- Lyssna och läs på 8sidor.se
- Tidningen skickas varje vecka

Beställ en prenumeration!
8sidor.se/prenumerera

8 SIDOR

Vad handlar det om?
• Intervju med speciallärare Marie Trapp.
• Hon tilldelades Dyslexipriset 2026.

Foto: Jonas Borg

Marie är aktuell med boken ’Från en läsande klass till en läsande skola’, som hon beskriver som en handbok i att utveckla läs- och skrivundervisning tillsammans.

Speciallläraren Marie når resultat med struktur och evidens

– Jo, jag jobbar jämt, medger Marie Trapp glatt. Så blir det när intresset går ihop med jobbet!

Hennes meritlista är lång: Marie Trapp är speciallärare och förstelärare på Nyköpings största grundskola, Släbro skola. Där jobbar hon dels med undervisning och dels med att coacha pedagoger och föräldrar i verktyg för läs- och skrivinlärning. Vid sidan om ger hon privatlektioner till vuxna och äldre elever som har läs- och skrivsvårigheter eller dyslexi och behöver en nystart och ett omtag med sin läs- och skrivinlärning. Dessutom är hon aktuell med en ny bok.

De kollegor som nominerade Marie till Dyslexipriset skrev: “Genom ett långvarigt, brinnande engagemang och en djup pedagogisk skicklighet har Marie utvecklat strukturerade, forskningsbaserade och digitalt assisterade arbetssätt som förvandlat läs- och skrivundervisningen – inte bara på den egna skolan, utan i hela kommunen och nationellt.”

Marie Trapp och kollegorna i Nyköping har utvecklat ett arbetssätt som utgår från RTI (Response to intervention). Det är ett ramverk som handlar om att upptäcka svårigheter tidigt, följa upp och sätta in rätt stöd. De arbetar evidensbaserat och i nära samarbete med speciallärare.

Metoderna har avspeglat sig på ett mycket positivt sätt i skolans resultat, och har visat sig vara särskilt gynnsamma för andraspråkselever.

För fem år sedan tog Marie kontakt med Pelle Lindblå, grundare av verktyget Trädet Web. Det bygger på systematisk läs- och skrivträning utifrån Phonics. Där finns bland annat talsyntes som gör det möjligt att lyssna på och härma uttal samtidigt som man läser eller skriver. Ett samarbete påbörjades och Marie startade Facebookgruppen “Trädet Web – läs- och skrivutveckling för alla åldrar” som nu har över 6000 medlemmar.

– Läskrisen och den senaste Pisa-undersökning gör det tydligt att vi behöver rätt undervisning, där även uttalet får ta plats. Verktygen är användbara för alla elever, när man skriver och hör ljuden samtidigt blir kopplingen mellan ljud och bokstav starkare, säger Marie Trapp.

I höst är hon aktuell med boken “Från en läsande klass till en läsande skola”, som hon beskriver som en handbok i att utveckla läs- och skrivundervisning tillsammans.

Assisterande teknik ligger henne varmt om hjärtat och hon ger inte mycket för politiska utspel om att allt kan skyllas på digitaliseringen.

– Jag blir rädd av pratet om att ta bort skoldatorer. Verktygen möjliggör att alla elever kan tillgodogöra sig undervisningen och lära sig läsa och skriva, säger hon.

Text: Marja Beckman

Några av Marie Trapps meriter

- Svenska Akademins Svensklärarpris 2013
- Finalist i Guldäpplet 2025
- Skapat Polylino läslyft
- Gett ut studiehandledningen "En läsande klass"
- Publicerar regelbundet på webbplatsen ”Trapps läs- och skrivverktyg”

Gratis arbetsmaterial att ladda ner!

Fyll på med nya lättlästa böcker!

Vi har lättlästa böcker som passar barn, unga och vuxna oavsett läsförmåga. Alla har rätt att uppleva riktig läsglädje!

LÄTTLÄSTNIVÅ · S · SMALL
LÄTTLÄSTNIVÅ · M · MEDIUM
LÄTTLÄSTNIVÅ · M · MEDIUM
LÄTTLÄSTNIVÅ · L · LARGE
LÄTTLÄSTNIVÅ · M · MEDIUM
LÄTTLÄSTNIVÅ · L · LARGE
LÄTTLÄSTNIVÅ · L · LARGE
LÄTTLÄSTNIVÅ · XL · X-LARGE

LÄS MER OM NIVÅERNA PÅ VÅR HEMSIDA WWW.NYPONOCHVILJAFORLAG.SE

nypon förlag vilja förlag

En del av Studentlitteratur

Test & metoder

baserade på forskning och vetenskap

Från förskolan till gymnasiet

Välkommen till hogrefe.se!

Här kan du välja bland ett stort utbud test och metoder samt anmäla dig till kostnadsfria webbinarier för yrkesverksamma.

hogrefe

Vad handlar det om?
Här intervjuas Patrik Åhman och Jennifer Moudi Granberg som gick till final i nomineringen till Dyslexipriset 2026. Längre versioner av texterna finns på dyslexi.org.

Patrik ser de studerandes styrkor

Det är viktigast att kunna yrket, inte att stava helt korrekt på provet. Yrkesläraren Patrik Åhman nominerades till Dyslexipriset av en studerande, som äntligen insåg att hon var jättesmart.

– Jag trodde någon skojade när de ringde och sa att jag blivit nominerad till Dyslexipriset, säger Patrik Åhman, huvudlärare i produktionsteknik på Campus Dacapo i Mariestad. Dacapo är en yrkeshögskola där Patrik började jobba för ett år sedan, efter 30 år inom tillverkningsindustrin.

Nomineringen till Dyslexipriset kom från en av Patriks studerande, som bland annat skrev: "... Att han efter alla mina lärare under 38 år var den som fick mig att inse jag faktiskt är jättesmart! Att jag såg massa saker ingen annan såg och att det var på grund av min dyslexi jag såg allt detta."

Även om yh-utbildningen är praktisk och yrkesinriktad behöver man kunna skriva prov och rapporter. De studerande som har dyslexi får frågorna på proven upplästa.

– Det kan bli lite extra arbete, men det är också mitt jobb att lösa situationen för de studerande. Och jag är inte så petig med att de ska skriva korrekt meningsbyggnad eller stava rätt. Det viktiga är att de har förstått, säger Patrik Åhman.

Foto: Jonas Borg

Patrik med Dyslexiförbundets ordförande, Anders Abrahamsson.

Text: Marja Beckman

Läraren Jennifer känner igen känslan när man måste läsa högt

– Jag ger mig inte! Jag vill att mina elever ska klara skolan. Om vi misslyckas gör vi det tillsammans, och ibland måste man misslyckas för att lära, säger mellanstadieläraren Jennifer Moudi Granberg.

Hon är lärare för fjärdeklassare på den kommunala skolan Vallatorpsskolan i Täby. Hennes tidigare elever nominerade henne till Dyslexipriset. De har nu börjat i högstadiet och skriver bland annat: "Hon är inte bara en bra lärare utan en person som verkligen gör skillnad för elever som tycker läsning och skrivning är svårt. Särskilt när man ska läsa högt. (...) Jennifer känner igen sig i den känslan själv och förändrar den känslan."

Jennifer har nämligen själv dyslexi. Diagnosen fick hon sent, när hon gick i ettan i gymnasiet.

– Jag har ett starkt minne av när jag äntligen vågade läsa högt i klassrummet, jag tror jag gick i årskurs fyra. Det var jättejobbigt, jag stakade mig fram, säger Jennifer.

Hon älskar sitt jobb.
– Jag har precis fått 24 guldklimpar att förvalta i tre år, sätta prägel på dem och göra dem redo för högstadiet, säger Jennifer.

Hon jobbar ofta enligt devisen "learning by doing" och skapar gärna pedagogiskt material som det går att ta i, till exempel geometriska figurer.

– Jag klipper och klistrar mycket. För det vi gör med händerna, det kommer vi ihåg!

Text: Marja Beckman

Foto: Jonas Borg

Jennifer med Dyslexiförbundets ordförande, Anders Abrahamsson.

Tack för att ni samarbetar med Dyslexiförbundet

Med ert stöd kan vi fortsätta
att göra vardagen enklare för alla som har
svårt att läsa, skriva och räkna.

Vad handlar det om?
Dyslexiförbundet har haft besök från dyslexiorganisationer i Norge, Island, Färöarna och Finland.

Dyslexi i Norden: Vi inspireras av varandra

Helgen efter Dyslexiveckan fick Dyslexiförbundet besök från flera nordiska dyslexiorganisationer. I år var det nämligen Sveriges tur att bjuda in till denna årliga tradition.

Det tre dagar långa mötet började på fredagen den 9 oktober, med utdelningen av Dyslexipriset i slottet. På lördagen och söndagen utbytte deltagarna erfarenheter och inspirerade varandra.

På mötet fanns deltagare från Norge, Finland, Färöarna och Island.

En av de första programpunkterna var ett besök av Daniel Brämhagen från företaget EY. Han berättade om rapporten "Värdet av att få vara sig själv" som visar att samhället förlorar 67 miljarder kronor på att exkludera neurodivergenta personer från arbetsmarknaden.

De andra nordiska representanterna kände igen sig i det Daniel berättade och det finns liknande satsningar i flera andra länder. Någon poängterade hur viktigt det är med eldsjälar för att det ska hända något. Det brukar vanligtvis vara personer som antingen själva har en diagnos eller är föräldrar till någon med en diagnos.

Varje land fick utrymme att presentera sin organisation och lyfta fram vad de arbetar med just nu.

Text och foto: Marja Beckman

Det nordiska mötet ägde rum i Dyslexiförbundets lokaler på Barnängsgatan i Stockholm. Från Sverige medverkade förbundsordförande Anders Abrahamsson och vice ordförande Inger Rålenius.

Katrin Dahlstrøm och Dan Sperre-Wollstad, Norge.

NORGE

Dysleksi Norge har hela 15 000 medlemmar (det kan också jämföras med landet har knappt 6 miljoner invånare). 14 000 av medlemmarna är individer medan 1000 är skolor och liknande. De har också en stor och mycket aktiv ungdomsorganisation. De ungdomar som bor i närheten av varandra brukar träffas och göra olika aktiviteter, till exempel kulturevenemang, spelkvällar, matlagningskvällar och julpyssel.

Det stora engagemanget bland unga har inte kommit av sig själv. Rekryteringen har ofta gått via föräldrarna, som sedan har uppmuntrat sina barn att gå på aktiviteterna, poängterade Dan Sperre-Wollstad på Dysleksi Norge.

– Som förälder måste du vara lite pushig. Säg: Försök en gång och se hur det är, föreslog Dan Sperre-Wollstad.

Dysleksi Norge gjorde nyligen en stor undersökning i Norges skolor, i samarbete med ett undersöknings-företag. Syftet var att få en bild av hur kunskapen om dyslexi. dyskalkyli och språkstörning (DLD) ser ut i de norska skolorna.

– Det var ganska tragisk läsning som bland annat visade att 50 procent av lärarna trodde att de kunde upptäcka diagnoserna i klassrummet, men samtidigt hade 58 procent inte tillräckligt med kunskap, berättade Dan Sperre-Wollstad.

Att kunna presentera rådata för politiker och andra beslutsfattare visade sig vara effektivt och idag refererar norsk media ofta till Dysleksi Norges undersökning.

I maj 2025 firade Dysleksi Norge 50-årsjubileum med närvaro av dåvarande kronprins Haakon och den nu bortgångne kungen Haralds syster Astrid. Astrid är 94 år och berättade hon har dyslexi och fortfarande bär med sig alla känslor från hur det var för henne.

Undersökningen går att hitta på Dysleksi Norges hemsida, dysleksinorge.no.

Birgitta Grönholm, Sarianna Reinikainen och Sonja Haga-Erickson, Finland.

FINLAND

Finland har flera små dyslexi-organisationer som samarbetar. De tre deltagarna på det svenska mötet kom från olika organisationer. Birgitta Grönholm från organisationen Oppimista berättade till exempel att de utbildar barnvakter som hjälper till att stötta familjer.

I Finland finns rådgivning som liknar Skrivknuten, men den vänder sig enbart till vuxna eftersom den ligger under Socialdepartementet och inte finansieras av Skolverket som Skrivknuten gör.

FÄRÖARNA

Felagið fyri Lesi- och Skriviveik (Föreningen för läs- och skrivsvaga / dyslektiker) driver skolan Lesihúsið (Läshuset) i Torshavn. Skolan vänder sig till elever från 10 år och uppåt från hela landet, och har idag ungefär 70 elever.

Annika Valborg och Durið Eyðbjørnsdóttir, Färöarna.

För att studera till speciallärare måste man resa till Danmark eller något annat nordiskt land eftersom Färöarna är så litet. Förutom de lärare som jobbar på Lesihúsið är också många volontärer engagerade i skolan.

– Vi får god support från politikerna. Vi bor ju i ett litet land där alla känner varandra, berättade Durið Eyðbjørnsdóttir.

Snævar Ívarsson och Guðmundur S. Johnsen, Island.

ISLAND

– Det är ofta lättare att tala om dyslexi när man är yngre, 7, 8 eller 9 år. Men vid 14-15-16 års ålder verkar många tycka att det är lättare att tala om att de är gay än att de har dyslexi, sa Snævar Ívarsson från Félag lesblindra á Íslandi (FLÍ), den isländska dyslexiorganisationen.

Island har samma problem som alla andra länder med sjunkande PISA-resultat och politiker som vill "banna" mobiler i klassrummet, något som riskerar att drabba elever som är beroende av de digitala verktygen. De isländska representanterna föreslog ett samarbete mellan länderna för att öka förståelsen för assisterande teknik.

Vad handlar det om?
- Läs & Skriv har varit i Gdansk i Polen och lyssnat på föredrag med europeiska dyslexiforskare.
- Här är några nedslag från seminariet.

Flerspråkighet och psykosocial hälsa är två trender inom dyslexiforskning

Läs & Skriv har varit i Polen och fått en inblick i den senaste europeiska forskningen kring läs-, skriv och räknesvårigheter. Några av trenderna inom forskningen är flerspråkighet, psykosocial hälsa, digital teknik och ett livslångt perspektiv på dyslexi och dyskalkyli.

Varje år anordnar EDA, European Dyslexia Association, ett seminarium där forskare från många olika länder föreläser.

I år ägde konferensen rum i den polska hamnstaden Gdansk. Seminariets tema var “Towards Inclusion and Wellbeing: Evidence Based Approaches Across the Lifespan” (Mot inkludering och välmående: Evidensbaserade metoder genom hela livet).

En av de första talarna på konferensen var Florentine Paudel, professor inom lärarutbildning i Wien i Österrike, och styrelseledamot i EDA. Paudel har gjort en översikt över europeisk dyslexiforskning mellan åren 2017 och 2025 och presenterade några trender:

- Under lång tid har mycket av dyslexiforskningen fokuserat på läs- och skrivsvårigheter, diagnostik och olika former av pedagogiska insatser. Det är fortfarande centrala områden, men på senare år har forskarnas perspektiv breddats mot exempelvis psykosocial hälsa, flerspråkighet, digital teknik och ett livslångt perspektiv.

- Även neurodiversitet och styrkebaserade perspektiv börjar få större uppmärksamhet. Däremot kan inte forskningsöversikten riktigt visa evidens för att det finns några generella “dyslexistyrkor”, enligt Paudels rapport.

- Den europeiska forskningen rör sig från att framför allt se dyslexi som en avgränsad lässvårighet till att i högre grad förstå den som ett multidimensionellt och livslångt tillstånd som samspelar med utbildning, språk, individens omgivning och psykosociala faktorer.

- Det skapar också nya krav på framtidens forskning. Paudel efterlyste fler longitudinella studier som följer människor över tid, mer forskning som jämför olika språk samt större kunskap om vuxna med dyslexi.

Ett gammaldags galeonsskepp i centrala Gdansk som turister kan åka med.

Tvåspråkighet kan vara bra för läsutvecklingen vid risk för dyslexi

Tidig och återkommande exponering för två språk kan ha positiva effekter på barns läsutveckling. Det skulle kunna bidra till att kompensera för en genetisk risk för dyslexi. Denna forskning presenterades av Marie Lallier vid Basque Center on Cognition, Brain and Language (Baskiens center för kognition, hjärna och språk) i Spanien.

En möjlig förklaring till de positiva effekterna handlar om samspelet mellan hjärnhalvorna. Funktioner som är viktiga för språk och läsning är ofta mer specialiserade till vänster hjärnhalva, medan den högra hjärnhalvan kan bidra till att kompensera när dessa nätverk fungerar mindre effektivt. Forskningen tyder på att tidig tvåspråkighet kan bidra till en mer balanserad organisation och bättre kommunikation mellan hjärnhalvorna. Nu undersöker forskarna om detta i sin tur kan öka motståndskraften hos barn som har en genetiskt förhöjd risk för dyslexi.

Text och foto: Marja Beckman

För att kontrollera forskningsresultaten har skribenten tagit hjälp av Microsofts AI-assistent Copilot.

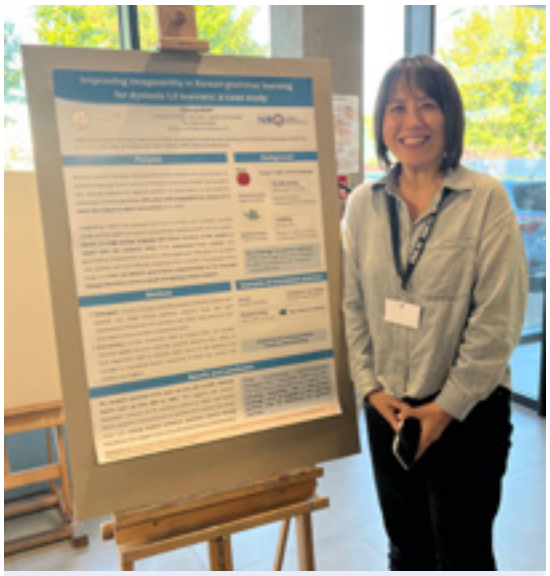

Eun-ju Kim undervisar i koreanska vid Universiteit Leiden i Nederländerna.

Hon berättade om studier som visar en skillnad mellan studenter med och utan dyslexi som läser koreanska från engelska. Medan de som inte har dyslexi föredrar att översätta från koreanska till engelska, vill många elever med dyslexi göra tvärtom, det vill säga översätta från engelska till koreanska. Eun-ju Kims egen undersökning byggde på dessa rön.

James H. Smith-Spark vid London South Bank University och hans kollegor har studerat vilka strategier vuxna med dyslexi använder för tidshantering. Undersökningen visade att de med dyslexi använder färre strategier än "neurotypiker" och upplever att de har mindre kontroll över sin tid.

Personer med dyslexi tycks vara lika bra som andra på att planera och prioritera, men svårigheter uppstår främst när planerna ska genomföras. Forskarna menar att stöd för struktur, organisering av arbetsuppgifter och ordning i arbetsmiljön kan underlätta.

Detta seminarium väckte mycket diskussion och igenkänning hos deltagarna.

Camilla Nilvius är lektor i pedagogik och forskare vid Linnéuniversitetet i Sverige. Hon var en av deltagarna på seminariet och presenterade sin forskning på söndagens "poster sessions".

Camilla säger att hon uppskattade titeln på seminariet: "Towards Inclusion and Wellbeing: Evidence Based Approaches Across the Lifespan" (Mot inkludering och välmående: Evidensbaserade metoder genom hela livet".

– Jag blev glad över att man kunde ha ordet evidensbaserad i samma mening som inkludering. Det har hittills inte gått i Sverige, där forskning inom specialpedagogik och inkludering ofta kontrasterats mot evidensbaserad undervisning och elevers individuella behov. Men man måste kunna ha två tankar i huvudet samtidigt, tycker Camilla Nilvius.

Vad handlar det om?

- När Vladimir Oravsky kom till Sverige 1968 behövde han lära sig ett helt nytt språk.
- Han har läs- och skrivsvårigheter.
- Med hjälp av sin mamma och sina vänner har han blivit författare och regissör.

En bild från Vladimir Oravskys ungdom, då han flydde från Tjeckoslovakien till Sverige och jobbade hårt för att erövra det nya språket.

Idag skriver Vladimir Oravsky många av sina texter i huvudet innan de skrivs ner.

Vladimir erövrade språket med moderns och vännernas hjälp

Vladimir Oravsky har vigt sitt liv åt språket, trots att han har haft svårt för att skriva och läsa. Dessutom har han en stor del av sitt liv skrivit på andra språk än sitt modersmål.

Vladimir Oravsky är idag författare, film- och teaterregissör och filolog – en sorts språkforskare. Det hade nog ingen anat när han var liten. Han föddes i dåvarande Tjeckoslovakien 1947 och säger att han klarade skolan tack vare sin mamma, som var född i Ukraina.

– Ordet dyslexi har jag aldrig hört där, utan man trodde att jag hade svårt att läsa och skriva på grund av att jag var dyster och kanske även mindre begåvad, säger Vladimir.

Men hans mamma gav inte upp om honom.
– Hon offrade dagar på att förhöra mig, trots att det inte var hennes ursprungliga språk och hon egentligen var ganska dålig på det. Hon hade ett oändligt tålamod, jag minns hur hon tragglade ord med mig. Hur man stavar dem och uttalar dem och så. Jag är väldigt tacksam för det.

Från 1948 var Tjeckoslovakien en av Sovjetunionen stödd diktatur och en del av östblocket. Redan efter sin studentexamen 1966 hade Vladimir Oravsky försökt rymma till väst, men greps och dömdes till fängelse i två år. 1968 kom den så kallade Pragvåren, då ett försök att reformera kommunismen slogs ner av Warszawapaktens flesta medlemmar. Många intellektuella lämnade landet. Denna gång gick rymningen bättre. Vladimir fick asyl i Sverige, ett land som enligt honom hade blivit ett sorts ideal för många tjecker och slovaker.

Vladimir kom alltså till ett nytt land, med ett nytt språk, och dessutom hade han extra svårt att läsa och skriva. I grunden var han utbildad maskiningenjör, men drogs mot film- och teatervärlden.

– Jag fick rådet att läsa mycket för att anamma det svenska språket, och då anmälde jag mig till en utbildning i drama, teater och film på Lunds universitet. Där var jag tvungen att läsa. Jag hade en kompis som jag umgås med än idag, Sara Granath. Hon är bland annat teaterkritiker i Svenska Dagbladet. Hon hjälpte mig vansinnigt mycket. Innan varje tentamen läste hon de böcker som jag behövde läsa och berättade om dem på ett pedagogiskt och långsamt vis. Man kan gott säga, att utan all den hjälp jag fick i Sverige av vänliga människor hade jag aldrig blivit författare.

Idag har Vladimir skrivit ett hundratal böcker, och även om han stått för innehållet har han fått mycket hjälp med stavning och språk. Kerstin Sandström var en annan person som hjälpte honom mycket. Hon blev också mamma till hans två döttrar.

– Och jag lovar dig, man kunde inte se vad jag hade skrivit, bara hennes röda penna!

En av de första texterna Vladimir läste på svenska var Shakespeares *Romeo och Julia.* Han skaffade den även på slovakiska, och läste texterna parallellt. Det var konstnärliga översättningar, så alla ord överensstämde inte exakt.

– Ofta försökte jag slå upp de ord jag inte kunde i en svensk-tjeckisk ordbok, men det var ett helsike eftersom jag inte hörde skillnaden mellan ”ä” och ”e”, ”i” och “y” och ”o” och ”u”. Det kunde ta upp till en halvtimme innan jag hittade det rätta ordet och hur man stavade det.

Ordföljd var en annan sak som var främmande för honom.
– I de tjeckiska och slovakiska språken spelar ordföljden inte så stor roll eftersom man kan få hjälp att definiera meningarna genom ändelser. Men i svenskan finns oftast en fast meningsbyggnad.

Språk handlar heller inte bara om meningsbyggnad. Vi har kulturella koder och dubbla betydelser för ord som kan verka obegripliga för någon som inte är född i Sverige. På 1980-talet kom mobiltelefonerna och kallades i folkmun “yuppie-nallar”, ett begrepp som lever kvar och kan orsaka missförstånd. För en nalle är väl en björn och inte en telefon?

– När jag kom hit visste jag inget om den svenska historien, om Karl den tolfte eller Gustav Adolf och så vidare. För att komma på samma nivå som svenskar har jag offrat väldigt många kvällar, lördagar och söndagar. Jag hade tidningsklipp överallt och memorerade ord, berättar Vladimir Oravsky.

–Det lärde jag mig av Jack London som inte hade en formell utbildning och därför förkovrade sig i engelska på detta vis. Att inte skriva på sitt modersmål är inget hinder egentligen, om man har något viktigt att förmedla, säger Vladimir Oravsky som har flera förebilder bland författare som skrivit på andra språk, till exempel landsmannen Milan Kundera, och polacken Teodor Józef Konrad Korzeniowski, mera känd som Joseph Conrad.

1986 köpte Vladimir Oravsky sin första dator, och i mitten av 1990-talet blev svensk stavningskontroll vanlig i ordbehandlare som Microsoft Word.

Vladimir Oravsky har nu två vuxna döttrar som inte har ärvt hans språkliga svårigheter, tvärtom.

– De är i mina ögon överbegåvade! Har otroligt lätt för språk. Katharina är läkare och författare och kan fem språk flytande och Aleksandra fyra, berättar Vladimir Oravsky.

Själv upplever han att det har blivit allt lättare att skriva.

– Jag tror det beror på att jag inte behöver så lång förberedelse idag, som exempel att hitta samarbetspartners. Jag skriver nästan allt på min cykel. Jag cyklar hit och dit och formulerar texten i huvudet. Sedan är det bara att skriva ned den.

Text: Marja Beckman
Foton: Privata

Fakta Vladimir Oravsky

Född: 1947 i Tjeckoslovakien

Bor: I Jönköping

Yrke: Är författare, film- och teaterregissör samt filolog. Filologi är en form av språkforskning som tolkar och analyserar gamla texter. Har skrivit ett 100-tal böcker och många teaterpjäser och filmmanus.

Vladimir Oravskys inspiratörer

- **Demosthenes:** En grekisk statsman som levde cirka 300 före Kristus. Som ung blev han retad för att han hade ett talfel och övade sitt uttal genom att tala med kiselstenar i munnen. Han blev så småningom känd för sina politiska tal.
- **Wilma Rudolph:** En av Amerikas bästa kvinnliga kortdistanslöpare som i ung ålder hade polio.
- **Helen Keller:** Amerikansk författare, aktivist och föreläsare som var en av de första dövblinda personer som avlade en akademisk examen.
- **Franklin D. Roosevelt:** USA:s 32:a president under åren 1933–1945. Han var rullstolsburen efter en sjukdom. Han var starkt bidragande till att de allierade besegrade axelmakterna under Andra världskriget. Han dog 26 dagar innan kriget tog slut.

Vi pratade tillgänglighet på Bokmässan

Dyslexiförbundet fanns som vanligt på plats under Bok- och biblioteksmässan i Göteborg i september. Utöver många samtal och möten deltog vår rådgivare Helene Kindstedt i Svensk Biblioteksförenings seminarium “Tillgänglighet som standard”, tillsammans med bland andra Helene Öberg från Prinsparets stiftelse.

Alla som studerar bör få anpassade kursböcker i vuxenutbildningen

Den som studerar på universitet eller högskola och har en läsnedsättning kan få tillgång till anpassad kurslitteratur genom lärosätets bibliotek. Inom andra delar av vuxenutbildningen ser det annorlunda ut, något som vi på Dyslexiförbundet har reagerat på.

Sedan hösten 2025 är tjänsten Legimus uppdelad i allmänlitteratur och kurslitteratur. Kurslitteratur som MTM (Myndigheten för tillgängliga medier) har producerat för universitet och högskolor är inte fritt tillgänglig för den som har sitt Legimuskonto kopplat till exempelvis ett folk- eller skolbibliotek. Det drabbar bland annat studerande på yrkeshögskolor och folkhögskolor.

Samtidigt förändras hela systemet för tillgängliga böcker. Nya e-böcker ska enligt de nya tillgänglighetskraven vara tillgängliga från början. Det är positivt, men en e-bok är inte automatiskt användbar för en person med läsnedsättning. Den behöver fungera med hjälpmedel och gå att få tag på när den behövs.

När mer ansvar flyttas från MTM till den kommersiella bokmarknaden finns också frågor om priser, licenser och vem som ska betala. Dyslexiförbundet befarar att människor kan hamna mellan olika system och aktörer.

Dyslexiförbundet anser att alla som studerar ska kunna få sin kurslitteratur i ett format de kan använda – oavsett om de går på universitet, yrkeshögskola, folkhögskola eller annan vuxenutbildning.

Text: Sara Rydin, kommunikatör

Läs också om Legimus I Tobbes hörna på sidan 20.

Projekt Wikispeech – taldatainsamling och nätverk på gång

Arbetet med Wikispeech fortsätter. Målet är att göra Wikipedia mer tillgängligt.

Just nu utvecklas ett verktyg där människor ska kunna spela in sina röster. Inspelningarna ska på sikt bidra till bättre digitala röster. Snart ska verktyget börja testas.

Wikimedia Sverige arbetar också med att skapa ett nytt nätverk för digital tillgänglighet. Tanken är att samla funktionsrättsorganisationer, frivilliga och andra intresserade för att tillsammans göra internet mer tillgängligt. Namnet på nätverket är inte bestämt än.

Dyslexiförbundet arbetar för att våra medlemmars erfarenheter och behov ska påverka projektet.

Följ arbetet på dyslexi.org/forbundet/wikispeech-projektblogg/.

Projektet finansieras av Allmänna Arvsfonden och drivs av Wikimedia. Vi, FUB och Afasiförbundet är med i projektet.

På bilden syns projektledaren Amelia Högberg.

Text och foto: Sara Rydin

Foto: Anna-Maria Ahlén

Gift Blessing med redaktör Marja Beckman och kanslichef Helene Kindstedt på Dyslexiförbundets kansli.

Vad handlar det om?

- Vi har träffat den nya läsambassadören Gift Blessing.
- Han vill inspirera unga att upptäcka litteratur.

Gift Blessing vill inspirera till all sorts läsning

I oktober fick Dyslexiförbundet besök av Gift Blessing, Sveriges åttonde läsambassadör. I hans läsfrämjande uppdrag ingår att nå ut till dem som står längst ifrån läsning. Dit räknas unga med dyslexi.

Den idag 24-årige rapparen Gift Blessing dök upp i mångas medvetande 2021, då han gick direkt till final i TV4-programmet Talang.

I programmet berättade han hur han fick namnet Gift, som betyder gåva: Hans mamma var gravid med honom när hon tvingades fly från hemlandet Kongo. Under flykten blev hon överfallen och våldtagen. Hon födde honom i ett flyktingläger i Namibia, och när han kom ut föll han på huvudet och var först helt tyst. När han sedan tog upp andan och skrek blev hon så glad att hon bestämde sig för att döpa barnet till Gift.

Så småningom kom familjen till Sverige. Gift Blessing växte upp i Linköpingsområdet Skäggetorp, som är ett särskilt utsatt område. Ett av läsambassadörens uppdrag är att nå ut till unga som bor i områden med socioekonomiska utmaningar eftersom läsklyftorna är som allra störst där. En annan målgrupp är unga som har fallit mellan stolarna i samhällsvården och Kriminalvården. En tredje grupp är de som undviker läsning på grund av funktionsnedsättningar, och det är där Dyslexiförbundet kan hjälpa till, bland annat genom att tipsa om assisterande teknik.

Själv hittade Gift Blessing till litteraturen genom rapmusiken och nu läser han så mycket som möjligt. Han läser med både ögon och öron, men han har inte dyslexi själv.
– Jag föredrar den fysiska upplevelsen med böcker, men jag vill hinna läsa mycket, så nu brukar jag lyssna på böcker när jag tränar på gymmet, berättar han.

Läsambassadören utses av Kulturrådet på en period om två år. Han ska vara en brobyggare mellan litteraturens värld och ungdomar i åldrarna 13 till 25 år.

I sitt uppdrag vill Gift Blessing sprida kvalitetslitteratur och äldre författarskap. Ungdomarna ska få lära känna författare som en gång i tiden var verksamma i deras egna områden, till exempel Tage Danielsson i Linköping eller Sonja Åkesson i Hässelby. De unga ska inspireras att tolka texterna ur sina egna ungdomskulturer.

Vad säger dessa författares texter till unga idag, och vad väcker de för tankar? Hur kan de känna igen sig? Kanske går det att tolka texterna genom spoken word eller en raplåt. Planen är sedan att samla ungdomarnas texter i en antologi.

Text: Marja Beckman

Foto: Jonas Borg

Gift Blessing var inbjuden på utdelningen av Dyslexipriset.

Lyssna även på Gift Blessing i Dyssepodden, avsnitt 143.
Där tipsar han bland annat om två personer med dyslexi som inspirerat honom på grund av deras kreativa språkanvändning: barnboksförfattaren Lennart Hellsing och rapparen Petter.

Dyslexiveckan firades med Olle och Valter och ett kak-kalas

Dyslexiveckan firades på flera håll i landet, till exempel i Malmö. Den 7 oktober fick Dyslexiförbundets lokalförening i Malmö besök av Olle Lundvall, 12 år och Valter Malm, 14 år. Båda har hittat olika vägar att hantera dyslexin.

Olle berättade om sin vardag med dyslexi och dyskalkyli och visade hur han arbetar med texter samt inlärning. Han gav exempel på hur han använder Lexi Flow, Tal till Text och AI i sitt skolarbete. Exempelvis fick vi se hur teoretiska skoluppgifter kunde göras mera ”minnesvänliga” genom att låta AI omdana dessa med bildstöd.

Valter som skrivit boken ”55 balla ställen i Eslöv” informerade om hur han trots dyslexi har författat boken. Han berättade hur idén kom till och hur han skrivit boken helt själv med hjälp av Tal till Text. Valter vågade och lyckades utmana föreställningen om ”Eslöv som Sveriges tråkigaste stad”. Boken kunde köpas på plats.

Dagen till ära bjöds det på goda kakor som medlemmar hade bakat. En lärorik och minnesvärd föreläsning och kväll!

Text: Catharina Åkerman

Dyssepodden – ständigt aktuell

Du lyssnar väl på Dyssepodden? Med jämna mellanrum läggs nya avsnitt ut. I skrivande stund finns 143 avsnitt, och även äldre avsnitt är användbara. Gå in på dyssepodden.se eller leta upp podden där du lyssnar på poddar!

Bokstäver formades landet runt

Dyslexiförbundets årliga kampanj #formadinbokstav äger rum under Dyslexiveckan i oktober. Den handlar om att leka och erövra språket och går ut på att forma bokstäver med valfritt material – och många är kreativa. Gå gärna in på sociala medier och sök på hashtaggen #formadinbokstav!

Bilden visar ett fönster från Strängnäs bibliotek som hade en utställning, skapad av elever på anpassad skola.

Skolstil

Skolstil är ett skrivprogram med bokstavsljud och talsyntes för elever

- som lär sig att läsa
- som har dyslexi
- inom sfi

demoskolstil2.nu

Enkelt att använda

www.skolstil.se

Appversion

SVENSKA (2) Hämta i App Store

SVENSKA (3) Hämta i App Store

SVENSKA (3) Ladda ner på Google Play

Webbversion

Inbyggd talsyntes

LäroMedia Bokhandel · Skolfederation · SKOLON

www.skolstil.se/bestall

Pedagogisk utvecklare: Karin Ohlis

Produktionsstöd har erhållits från SPSM

Everway

tidigare Oribi

Lärande för alla

Digitala verktyg för inkluderande undervisning

Läs mer här!

Annons

Tillsammans för elevens bästa: Familj, skola och logoped

Barnlogopederna startades av föräldrar och logopeder för att alla barn och ungdomar ska få den hjälp de har rätt till.

För att lyckas står fyra perspektiv i fokus:

- Barn / Ungdom
- Familj
- Skola
- Logopedi

Hos Barnlogopederna är därför samarbete viktigt. Genom att utgå från elevens medicinska behov och ha ett nära samarbete med skolan kan eleven hjälpas att nå sin potential.

Tillsammans och i nära samarbete med skola och specialpedagoger har konkreta och handfasta råd och rekommendationer skapats.

Elev och vårdnadshavare får ett dokument med åtgärder och rekommendationer som är anpassade för eleven och vad de kan göra hemma.

Skolan får eget utlåtande utifrån de möjligheter pedagogerna har att hjälpa eleven. Utlåtandet är utformat för att på både kort och lång sikt kunna stötta eleven.

Barnlogopederna erbjuder logopedisk utredning och intervention till barn och skolungdomar fram till att de tar studenten.

Vi har också en supportlinje som är öppen 08.00-16.00 vardagar för att hjälpa elever, vårdnadshavare och skolpersonal.

På så sätt kan Barnlogopederna lyckas med sin vision och bidra till ett bättre samhälle.

Om Barnlogopederna

- Mottagningar i Lund
- Vi tar emot remisser från skolor och BVC
- Egen vårdbegäran (egenremiss)
- Barnlogopederna har inga väntetider

Vid frågor är ni välkomna att ringa Barnlogopederna.
08.00-16.00 | Måndag till fredag
010-153 55 50
www.barnlogopederna.se

För mer information, använd QR-kod.

Foto: Pixbay och Ester Hedberg

> *I mitt huvud dyker ordet ”alienation” upp. Det syftar på känslan av främlingskap. Att gapet mellan mig som människa och den verklighet jag lever i bara ökar.*

Jag har blivit bestulen

Ibland behöver man bromsa och tänka efter. Min bil rycker när jag saktar in, så jag kör till verkstan. De konstaterar att bromsklossarna behöver bytas.

Pris på ett ungefär?
Du får en offert digitalt om nån timma.

För några månader sedan kom vi bara överens på plats.

Det klingar till och krävs inloggning till ett konto. Jag får en kod på sms för att bekräfta. Det är en hel del text att läsa och i slutändan vet jag inte om min bekräftelse gått fram. Jag åker tillbaka och pratar om saken.

Då plingar det åter i min mobil. Jag väntar ett paket och ska avgöra hur jag vill ha det skickat. Text och flera alternativ. Val som jag inte efterfrågat. Jag vill bara ha det levererat.

Jag kommer hem och plockar undan allt som står på de öppna ytorna för att dammsugaren ska kunna köra runt. Den vägrar starta. Då meddelar min dator att Windows 10 snart slutar fungera och därefter en massa krumelurer som ska förklara för mig vad som krävs rent tekniskt. Sen får jag ägna en halvtimme åt att tyda den engelska texten som meddelar att dammsugarens program måste uppdateras.

I Dyslexiförbundet har vi både på nationell och internationell nivå arbetat med standardisering. Det är långvariga processer vars resultat tycks inaktuella när ”marknaden” rusat vidare. I mitt huvud dyker ordet ”alienation” upp. Det syftar på känslan av främlingskap. Att gapet mellan mig som människa och den verklighet jag lever i bara ökar.

Då är det dags för mötet jag skulle ha ägnat förmiddagens tänkande åt om jag inte blivit bestulen på min förmåga att koncentrera mig. Ett möte som handlar om min och andras behov av att kunna tillgodogöra oss både skönlitteratur och kurslitteratur, från olika förlag, på ett och samma sätt och ställe.
Det kan vi idag via Legimus.

Tekniken bakom Legimus har tagit ett trettiotal år att utveckla. Myndigheten för Tillgängliga Medier (MTM) har gjort det i samverkan med oss som har ett komplicerat förhållande till text och siffror. Där fungerar alla inlästa böcker på samma sätt. Nu är tanken att läromedelsförlagen själva ska läsa in sina böcker, baserat på egna lösningar, vilket i förlängningen även kan komma att gälla övrig litteratur.

Vi som varit med och utvecklat tekniken efter våra behov vill inte bli bestulna på tid och tänkande.
Vi kräver rätten att kunna tillgodogöra oss all litteratur på ett och samma ställe. Vi ska varken behöva grubbla eller kämpa för detta, nu när tekniken redan finns. Det är en samhällelig stöld av de goda förutsättningar vi varit med och tagit fram och behöver för att kunna koncentrera oss på det väsentliga innehållet.

Torbjörn Lundgren

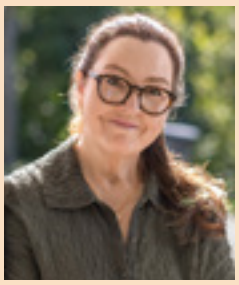

Kontakta Helene Kindstedt Rådgivare på Skrivknuten: skrivknuten@dyslexi.org eller 073 415 77 88

Fråga Skrivknuten

Fråga: Vad bör jag som har svårt med att läsa, skriva och räkna tänka på för att undvika att bli lurad vid exempelvis husförsäljning, arv eller något annat där mycket pengar är inblandade?

Svar: Tyvärr får jag ibland samtal och meddelanden från vuxna personer som blivit lurade av närstående. Det handlar ofta om släkt eller vänner som utnyttjat personernas funktionsnedsättning och fått dem att skriva på avtal, lånehandlingar, och så vidare. De har på grund av funktionsnedsättningen inte förstått vad de skrivit på och sedan hamnat i domstol kring det. Jag har pratat med flera personer som blivit lurade av sina partners vid skilsmässor, som skrivit på papper och blivit av med alla pengar.

Det var delvis på grund av dessa samtal som vi sökte pengar till det brottsofferprojekt som vi nu arbetar med. Där tittar vi på om dyslexi eller dyskalkyli kan göra situationen svårare för den som är utsatt för brott. Läs mer på vår hemsida, dyslexi.org/rad-och-rattigheter/brottsoffer/ eller mejla till brottsoffer@dyslexi.org.

Andra tips:

- Branschorganisationen **Mäklarsamfundet** har kundvägledare och på deras hemsida finns pedagogiska filmer med information om vad du bör tänka på när du säljer eller köper en bostad.
- **Sveriges konsumenter** är en oberoende, ideell organisation som kallar sig "Konsumenternas vakthund". I arvsfondsprojektet "Konsumenträtt för alla" har de jobbat för en mer tillgänglig konsumentvägledning. En föreläsning om projektet finns att se på vår hemsida om Brottsofferprojektet.
- En **god man** kan vara ett alternativ för den som har stora svårigheter med att hantera sin ekonomi.
- Lättläst **boktips**: Bättre koll på pengarna av Elin Helander (LL-förlaget 2021).

Med vänliga hälsningar
Helene Kindstedt
Kanslichef, Rådgivare

Foto: Lisbet Spörndly.

Låt hela familjen bli medlem i Dyslexiförbundet

25 kr per person och år!

Visste du att en eller flera personer i din familj kan bli medlem i Dyslexiförbundet för 25 kronor per år?

Det är möjligt tack vare att du är ordinarie medlem. Som familjemedlem deltar du gratis på alla våra webbinarier. Du får även rabatt på vissa av Folksams försäkringar.

För att lägga till en familjemedlem: Skanna QR-koden och swisha 25 kr.

123-452 52 42

I Swishs meddelandefält skriver du för- och efternamn på ordinarie medlem samt förnamn på ny familjemedlem.

Dyslexiförbundet
www.dyslexi.org

Foto: Marja Beckman

Bilden togs i samband med utdelningen av Dyslexipriset.

Engagera dig i ungdomssektionen!

Ludwig Gothenfors och Klara Dryselius har tillsammans med två andra startat Dyslexiförbundets nya ungdomssektion. De riktar sig främst till dig som är mellan 15 och 25. Sektionen vill skapa en plats där unga kan mötas för att dela upplevelser och träffa nya vänner. Har du idéer och vill bidra med något eller bara delta på evenemangen? Kontakta klara.dryselius@dyslexi.org!

Foto: Marja Beckman

Specialpedagog tipsade om assisterande lärverktyg

Stockholms lokalförening bjöd den 8 september in till en föreläsning med specialpedagogen Camilla Liljedahl. Hon arbetar på Skoldatateket i Stockholm stad och tipsade om assisterande lärverktyg.

Händelse	När och var	Info/anmälan/arrangör
En kväll om dyslexi för vårdnadshavare	Kostnadsfri distansföreläsning den 24 november kl 18–20	SKED arrangerar. Anmälan till E-post: kompetenscentrum.dyslexi@skane.se senast 23 november.
Webbinarium: Polisen möter brottsoffret - stöd vid läs-, skriv- och räknesvårigheter? Med Thommy Brännström, kommunpolis i Lidingö stad	Torsdag 26 november kl 16-17 via Teams	Anmäl dig till brottsoffer@dyslexi.org
En kväll om dyskalkyli för vårdnadshavare	Kostnadsfri distansföreläsning den 1 december kl 18–20	Arrangörer är SKED. Anmälan till E-post: kompetenscentrum.dyslexi@skane.se senast 26 november.
En träff i julens tecken i Örebro	Tid: 3 december kl. 18:30. Plats: ABF, Fredsgatan 18 Örebro	Julpyssel, julquiz och fika. Anmälan senast måndag 30 november till orebrolan@dyslexi.org
När regler möter verklighet - bedömning för hållbart lärande	Distansföreläsning den 9 december kl 9 – 15. Kostnad 800 kr.	Anmälan senast 7 december till kompetenscentrum.dyslexi@skane.se
Plugga smart med dyslexi. För undervisande lärare i årskurs 7-9 och elever.	Plats: Silviasalen, Sofiavägen 2D, Lund. Gratis för elever, 800 kr för lärare.	Anmälan senast 25 januari till kompetenscentrum.dyslexi@skane.se
Fyra dagars webbutbildning (halvdagar) våren 2027: Pedagogisk kartläggning av läs- och skrivsvårigheter/dyslexi	Plats: Webbutbildning via zoom. Datum: 3.2, 8.2, 10.2 och 18.3 2027. Tid: Kl. 13.00 – 16.15.	Läs mer och anmäl dig på dyslexiforeningen.se
Dyskalkylidagen	3 mars 2027	Håll utkik på vår hemsida dyslexi.org
Den elfte nordiska dyslexikongressen	30 september till 2 oktober 2027 på Stockholms universitet	Spara datumet för den elfte nordiska dyslexikongressen, med fokus på dyslexi-forskning. Läs mer på dyslexiforeningen.se.
Kansliet har julstängt!	21 december-10 januari	God jul och gott nytt år! Nästa nummer kommer i början av mars 2027.

Dyslexiförbundets stadgar ses över

Inför nästa kongress, 2028, ska Dyslexiförbundets stadgar ses över. En stadgegrupp har bildats. Den 20 januari 2027 har de ett öppet, digitalt informations- och diskussionsmöte med medlemmar som vill veta mer eller komma med idéer och förslag. Skriftlig information sänds ut innan mötet.
För frågor, kontakta inger.ralenius@dyslexi.org

Distrikt Örebro på litteraturens lördag

Den 14 november deltog Dyslexiförbundet Distrikt Örebro på litteraturens lördag. En bokdag i Örebro som firar 10-årsjubileum detta år och var större än någonsin. Evenemanget bjöd på gästande, kända författare, bokcafé, seminarier och en mängd bokbord. Dyslexiförbundet Örebro var på plats i Medborgarhuset i Örebro med ett informationsbord för att prata om läs- och skrivsvårigheter.

Gudbjörg Gudjonsdottir, ordförande i lokalföreningen i Norrköping.

Lokalförening Norrköping på Föreningsmässan

Den 19 september var Mirum Galleria värd för föreningsmässan i Norrköping. Dyslexiförbundets lokalförening i Norrköping var på plats för att välkomna nya medlemmar och informera om läs- och skrivsvårigheter. Totalt 28 föreningar deltog på mässan.

Familjeläger i Åsljunga

Den 19-20 september anordnade Dyslexiförbundet i Skåne ett familjeläger. De hade program anpassade för både vuxna och barn.

Annika Johansson, lärare och specialpedagog, föreläste om vad kroppen behöver vid inlärning och strategier för bättre lärande.

Johanna Påhlstorp var där och talade om inlärningssvårigheter i matematik och stöd i vardagen. Johanna är matematik- och no-lärare och specialpedagog och arbetar på Skånes kompetenscentrum för elever med dyslexi och dyskalkyli.

Veronica Sarge Cech, bibliotekarie och författare av boken ”Läsa tillsammans!”, föreläste om metoden Shared reading, en läsfrämjande metod för fler att delta i pass med högläsning.

Även Civilförsvaret var där och informerade.
För barn och ungdomar hade de även ett program med pyssel, lekar och uteaktiviteter med mera.

Text: Rio Hellgren

Dyslexiförbundet

Barnängsgatan 22
116 48 Stockholm
Tel 08-665 17 00
helgfri tisdag–torsdag
kl 09.00 – 15.00
forbundet@dyslexi.org

Förbundsordförande
Anders Abrahamsson
anders.abrahamsson@dyslexi.org

Kanslichef
Helene Kindstedt
073-415 77 88
helene.Kindstedt@dyslexi.org

Distrikt

Distrikt Blekinge
Anders Abrahamsson
Tel: 0708-36 80 53
anders.abrahamsson@dyslexi.org
blekinge@dyslexi.org

Distrikt Dalarna
Peter Östlund
Tel: 070-637 99 82
dalarna@dyslexi.org

Distrikt Gotland
Irene Rodebjer
Irene.rodebjer@dyslexi.org
Gotland@dyslexi.org

Distrikt Gävleborg
Bengt-Erik Johansson
gavleborg@dyslexi.org
bengt.erik.johansson@dyslexi.org
070-238 63 20

Distrikt Halland
Sofia Johansson
sofia.johansson@dyslexi.org
halland@dyslexi.org

Distrikt Jämtland
Vakant
forbundet@dyslexi.org

Distrikt Jönköping
Conny Gustafsson
Tel: 070-474 78 65
jonkoping@dyslexi.org

Distrikt Kalmar
Vakant
forbundet@dyslexi.org

Distrikt Kronoberg
Vakant
forbundet@dyslexi.org

Distrikt Norrbotten
Bengt Westling
Tel: 070-200 31 84
bengt.westling@dyslexi.org

Distrikt Skåne
Mige Lundahl
072-350 86 61
skane@dyslexi.org

Distrikt Stockholm
Kicki Glasberg
Tel: 070-556 76 33
kicki.glasberg@dyslexi.org
stockholms_lan@dyslexi.org

Distrikt Sörmland
Agnetha Andersen
agnetha.andersen@dyslexi.org

Distrikt Uppsala
Petra Forsgard
Tel: 070-605 67 45
uppsala_lan@dyslexi.org

Distrikt Värmland
Mikael Landsfried.
varmland@dyslexi.org

Distrikt Västerbotten
Karolina Filipsson
Vasterbotten@dyslexi.org
Tel: 070 - 300 86 23

Distrikt Västernorrland
Vakant
forbundet@dyslexi.org

Distrikt Västmanland
Tommy Karlsson
Tel: 070-654 64 69
vastmanland@dyslexi.org

Västra Götaland
Kjell-Åke Eriksson
Tel: 070-360 24 25
vastra_gotaland@dyslexi.org

Distrikt Örebro
Gert Andersson
Tel: 070-754 96 29
orebrolan@dyslexi.org

Distrikt Östergötland
Gudbjörg Gudjonsdottir
Tel: 076-023 50 72
norrkoping@dyslexi.org

Skrivknuten ger råd och stöd!

På Skrivknuten kan du få råd och stöd om läs-, skriv- och räknesvårigheter. Du kan också få tips om hjälpmedel, böcker och metoder.

Rådgivning ges på telefon, men det går också att boka tid för ett personligt besök eller ett videosamtal. Det är gratis för privatpersoner. Skrivknuten tar emot studiebesök och föreläser mot en avgift.

Vår rådgivare heter Helene Kindstedt. Tel: 073 - 415 77 88
Epost: Skrivknuten@dyslexi.org
Adress: Barnängsgatan 22, 116 48 Stockholm.

B Posttidning
Ej retur

Hela denna sida är en annons

EQUAZEN® – ETT SMART VAL

Omega-3 och Omega-6 för hela familjen

Equazen, tidigare eye q, innehåller en välstuderad och specifik kombination av fettsyrorna omega-3 och omega-6 från fisk och växten nattljus. Kosttillskottet som är många familjers favorit runt om i världen har nu bytt design till en ny mer miljövänlig förpackning. Innehållet däremot är samma välbalanserade kombination av EPA, DHA och GLA.

EQUAZEN® – TIDIGARE EYE Q

eye q utvecklades av engelska forskare i bolaget Equazen för över 20 år sedan och har sedan dess varit många familjers favorit runt om i världen. Det internationella namnet på eye q är Equazen – och så heter produkten numera också i Sverige. I samband med namnbytet övergår man också till en ny mer miljövänlig förpackning – innehållet förblir däremot samma välbalanserade kombination av fettsyrorna EPA, DHA och GLA.

VÄLSTUDERAD KOMBINATION

Eftersom vår kropp behöver de essentiella fettsyrorna omega-3 och omega-6 och inte kan tillverka dem själv så måste de tillföras via kosten. Equazen innehåller en välstuderad och specifik kombination av fettsyror, är därför trygg att använda och ett enkelt och smidigt sätt att tillgodose det dagliga intaget.

FÖR HJÄRNANS FUNKTION

Fettsyran DHA bidrar till att bibehålla hjärnans normala funktion. Den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 250 mg DHA. Vi får i oss en del fettsyror via kosten men för att säkerställa intaget, väljer många ett högkvalitativt extra tillskott. Fleromättade fetter och dess roll för inlärning är ett växande forskningsområde.

FÖR ALLA ÅLDRAR

För att passa alla åldrar finns Equazen både som kapslar, tuggisar och i flytande form. Tuggisarna med naturlig smak från jordgubb och Equazen flytande i smakerna citron och vanilj har blivit stora favoriter bland de som inte kan svälja kapslar.

---

newnordic.se | info@newnordic.se | 040-239520

apoteket · APOTEK ICA · APOTEK · DOZ APOTEK · HÄLSOKRAFT · apotea.se

Kosttillskott är avsedda att komplettera kosten och ska inte användas som ersättning för varierad kost eller hälsosam livsstil.